

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XIII.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v torek, dne 24. junija 1930.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 73.

Nova obrestna znižanja.

Newyorška Rezervna banka, za njo Chicaška in druge so znižale obrestno mero od 3 na 2½%, Nemška Državna banka pa od 4½ na 4%. Ti dve znižanja sta morda le začetek nadaljnje mednarodne pocenitve denarja, ki se je bila začela v prvi vrsti po borzni depresiji. Beg pred borzo se je pojavil v Ameriki na enak način kot v večini evropskih držav in ameriški dajalci denarja hočejo izkoristiti razmeroma visoke obrestne mere v Evropi, dokler je to mogoče. Evropske kontinentalne države so zato v zadnjem času od kratkoročnih ameriških denarnih ponudb naravnost prepravljene; zlasti Nemčija je zaznamovala v zadnjem času dotok deviz daleko preko normalnega obsega. K temu pride še, da so blagovni trgi izpostavljeni močni depresiji, da industrije na eni strani čakajo, na drugi strani pa da vsled prevelikih zalog in ome-

jene prodajne možnosti svojo produkcijo restringirajo in da so morale zato svojo denarno potrebo reducirati; dalje pride v poštev dejstvo, da se iščejo skoraj povsod samo dolgoročni krediti, kratkoročni pa da se po možnosti odklanjajo.

Brez dvoma se more v bližnjem času le od denarne strani sem izvršiti omiljenje mednarodne krize, postopno vplivanje na cene in na prodajo. S tega vidika je nadaljnja pocenitev denarja gotovo razveseljiva. Ne smemo pa pozabiti, da gre tukaj za težek pojav krize. Podpisovanje Youngovega posojila je sedaj končano, in če obrestna mera kljub temu nadalje pada, je to dokaz, da je svet danes s kratkoročnimi posojili prav tako preplavljen kot z agrarnimi in industrijskimi produkti in da se more tudi ta prevelika ponudba sprejeti le z dalekosežno pocenitvijo.

Pobiranje takse za odprte ali tekoče račune pri delniških družbah.

Pobiranje takse za odprte ali tekoče račune je dalo delniškim družbam, odkar se pobira radi ozkosrčnega tolmačenja predmetnih zakonitih določil, veliko povoda za pritožbe. Ministrstvu za finance so dale te pritožbe povod, da je z odlokom z dne 19. aprila 1920. št. 29050 izdalo na podrejena oblastva in uprave sledeče pojasnilo:

Ministrstvo za finance je zaznalo, da kontrolni organi, ki revidirajo delniške družbe glede plačevanja takse za odprte ali tekoče račune (tar. post. 37.) ne vpoštevajo predpisov točke 1 člena 58. taksnega in pristojbinskega pravilnika, marveč predpisujejo poleg redne takse celo kazensko takso za vsak račun (konto), ki se vodi v poslovnih knjigah.

Tako postopanje ni v skladu z zakonom, ker je v tarifni postavki 37 taksne tarife izrecno določeno, da se ta taksa plačuje samo za tekoče račune, torej ne tudi za ostale račune, ki se pojavljajo v enostavnem ali dvo-stavnem knjigovodstvu. Radi tega davčni oddelek na podlagi člena 43. zakona o taksah pojasnjuje sledeče:

Po odredbah točke 1. člena 58 taksnega in pristojbinskega pravilnika se smatrajo za odprte ali tekoče račune one vrste računov, s katerimi se ustanavlja in vzdržuje razmerje med posameznimi osebami in delniškimi družbami, po katerih so imetniki teh računov v stalni, tekoči poslovni zvezi z družbo, pri kateri jim je račun odprt.

Predpogoj za tekoči račun obstoji torej v tem, da je račun stalen in da je tekoči, to je, da vzdržuje stalno trgovsko ali bančno poslovno zvezo med delniškimi družbami in ostalimi osebami.

Drugi znak tekočega računa je v tem, da je višina kredita naznačena v računu samem in da se ves posel giblje vedno v mejah dovoljenega kredita.

Ostali računi urejujejo samo običajne trgovske odnose, ki temelje na že izvršeni kupčiji in se takoj izbrisejo, čim prestanejo pogoji, ki so dali povod za otvoritev. Tak računi urejajo običajno samo trgovska terjatvena razmerja, na primer: Ako tovarna parfumerije proda svoje izdelke gotovi drogeriji, deloma proti gotovini, deloma na kredit, otvori ra-

čun za kupca in ga obremeni za dolžno vsoto. Toda tak račun nima značaja tekočega računa, ker ureja samo en trgovski sklep, eno kupčijo, eno terjatev, pa se takoj zaključi, odnosno izbrise, čim se terjatev iz dotičnega računa poravnal. Za primer, da bi kupec ponovno kupil pri tej tovarni še kako blago, dobi nov račun v knjigah, ker je prvi račun urejal samo eno kupčijo.

Za primer pa, da bi isto podjetje dajalo svoje izdelke v komisijo, ali bi jih prodajalo stalnemu kupcu z otvorenim in določenim kreditom, se ne otvarja nov račun za vsako kupčijo, ampak se ves posel giblje v mejah določenega kredita preko enega računa, ki je stalen za vse kupčije v določenem času. Tak račun se označuje običajno za tekoče račune, ki so po tarifni postavki 37. taksne tarife zavezani taksi.

Radi tega je pri revizijah polagati posebno važnost na to razliko in na pravilno tolmačenje zakona ter naj se na revizijo pošiljajo samo taki uradniki, ki pojmujejo razliko med običajnimi trgovskimi računi in tekočimi računi, ki podlegajo taksi. —

S tem odlokom je vprašanje taksne dolžnosti tekočih računov zadovoljivo urejeno na način, za katerega so se gospodarske korporacije ponovno zavzemale kot edino pravilno tolmačenje zakona.

PRAZNOVANJE SV. CIRILA IN METODA.

Dravska direkcija pošte in brzojava v Ljubljani opozarja pošte, da se za rimokatoliške praznike na podlagi zakona o praznikih praznik sv. Cirila in Metoda dne 5. julija in da velja ta praznik tudi za pošto poslovanje.

REVIZIJA SOCIALNE ZAKONODAJE.

Beograjska zbornica je dobila uradno obvestilo, da se delo za revizijo socialne zakonodaje v ministrstvu za socialno politiko in narodno zdravje dokončuje. Začetkom prihodnjega meseca bo ministrstvo sklicalo širšo konferenco predstavnikov gospodarskih organizacij in strokovnjakov ministrstva, na kateri se bo dokončno razpravljalo o izdelanem zakonskem načrtu.

Statistika o zgradarini za leto 1929.

Beograjska »Davčna služba« priobčuje v zadnji številki zanimive statistične podatke o odmeri zgradarine za leto 1929, ki se je to leto prvič odmerila za celo državo po novem, enotnem zakonu. Iz teh podatkov posnemamo, da je bilo za leto 1929, obdavčenih v celi državi 587.695 hišnih posetnikov in da je znašala obdavčna čista najemnina 2343 milij. Din. Dejanska najemnina je znašala približno 3000 milij. Din, ker se čista najemnina, ki podlega davku, preračunja na ta način, da se od kosmate najemnine odštejejo stroški za vzdrževanje, upravo in amortizacijo, ki znašajo za Beograd, Zagreb, Ljubljano in Novi Sad 20%, za ostala mesta in trge 25% in v vaseh 30%.

Zgradarino je plačevalo v l. 1929. na področju finančne direkcije:

	hiš. posestn.	od čiste najem.
Beograd	73.266	Din 759,776.064
Zagreb	49.722	> 359,349.033
Novi Sad	129.436	> 297,657.432
Ljubljana	57.788	> 164,424.670
Skoplje	45.654	> 131,733.362
Osijek	46.223	> 130,756.838
Sarajevo	32.967	> 115,913.187
Niš	37.825	> 90,440.789
Kragujevac	21.885	> 88,413.426
Split	23.820	> 49,902.222
Podgorica	15.699	> 41,065.720
Banja Luka	18.509	> 40,080.768
Mostar	16.625	> 37,824.194
Bitolj	18.276	> 36,355.643

Od skupne najemnine odpade na enega davčnega zavezanca po finančnih direkcijah na leto: Beograd Din 10.370, Zagreb Din 7227, Kragujevac Din 4045, Sarajevo Din 3516, Skoplje Din 2885, Ljubljana Din 2847, Osijek Din 2828, Podgorica Din 2612, Niš Din 2310, Novi Sad Din 2800, Mostar Din 2275, Banja Luka Din 2165, Split Din 2095, Bitolj Din 1934. Povprečni letni donos čiste najemnine znaša za enega hišnega posestnika Din 3970. Iz detajlov, ki pa niso objavljeni, izhaja nadalje, da znaša najemnina v krajih, kjer imajo sedež finančne direkcije, približno 40% od celotne vsote. Od vsote, ki jo izkazuje finančna direkcija v Ljubljani, odpade na Ljubljano preko 30%.

V Sloveniji je bilo za leto 1928. obdavčenih s hišnim razrednim davkom 173.767, s hišnim najemninskim davkom pa 16. 739 hiš; skupaj torej 190.506 hiš.

Za leto 1929. niso izkazane v statistiki hiše, ampak hišni posestniki, da se pa navzlic temu presoditi, da je po novem zakonu o neposrednih davkih v Sloveniji oproščenih zgradarine okoli 130.000 hiš, to je kmečkih domov, ki po tem zakonu ne podlegajo zgradarini.

Navzlic temu pa je ostala obremenitev skoro neizpremenjena. Predpis je znašal l. 1928. na hišnem razrednem davku Din 1,280.757.61 Din, na hišnem najemnem davku Din 16 milijonov 520.828.70 Din; skupaj Din 17.801.586.31.

Na novi zgradarini za l. 1929. pa Din 16.445.002.

Seveda je dejanska razlika še večja, ker v predpisu nista vpoštevana invalidski davek in vojaška komorska doklada, ki se nista pobirala od vsake posamezne davčne vrste posebe, ampak po vsoti vseh predpisanih neposrednih davkov.

Na zgradarini se je za leto 1929. predpisalo: a) na osnovnem davku Din 235,349.277 Din in b) na dopol-

Revizija taksne zakonodaje.

Gospodarski krogi se zavzemajo že dolgo vrsto let za revizijo naše taksne zakonodaje. Stremljenje gre za tem, da se taksni zakon, katerega smo prevzeli povečini iz bivše srbske zakonodaje, revidira in prilagodi izpremenjenim prilikam v pogledu taksne dolžnosti, pa tudi v pogledu obremenitve.

Taksna zakonodaja je jako komplicirana. Posega v vse upravne panoge in mora biti tesno prilagoden ostalim zakonom, ki urejujejo poslovanje, za katero se pobirajo takse. Spričo tega je tudi revizija jako komplicirana. Da bi se pa vsled obsežnosti materije, katero je treba proučiti za revizijo taksne zakonodaje, revizija vendar preveč ne zavlekla, se je finančna uprava odločila za postopno revizijo. V toku postopne revizije je izšel te dni poseben zakon o sodnih taksah, ki v 61 tarifnih postavkah in 47 paragrafi izčrpno urejuje pobiranje sodnih taks.

Način, kakor so urejene sodne takse, nam daje upanje, da se bode postopoma preuredila na pregleden način, ki omogoča hitro orientacijo, vsa taksna zakonodaja.

Naše želje glede taksne zakonodaje se dajo strniti v dve točki, to je v željo, da se obremenitev, katero povzročajo našemu gospodarstvu takse, omili in da se izločijo iz taksnega zakona perijodične takse, v prvi vrsti gostilniške točilne takse in druge takse, ki imajo značaj davka.

Sedaj veljavni zakon o taksah s svojo visoko obremenitvijo se je izdeloval v prvi vojni dobi pod utisom skrbi za ravnesje v državnem gospodarstvu. Razmere se se izza tega časa temeljito izpremenile. Donosi davcev za državo stalno naraščajo in krepijo finančni položaj države. Po reviziji državnih trošarin in neposrednih davkov, ki kažejo za državno blagajno ugodne uspehe in ki nalogajo gospodarstvu težka bremena, nujno pričakujemo, da bo finančna uprava vsaj pri taksni zakonodaji uvidela, da bremena docela izčrpavajo plačilno zmoglost gospodarstva, ki upravičeno želi, da se mu ustvari pogoji, ki naj mu omogočijo nadaljnji razvoj in napredek tako v interesu gospodarstva, kakor tudi v interesu države same.

UZANSE ZA TRGOVINO S KONOPLJO.

Na pobudo Novosadske TOI se je vršilo v Odzaci posvetovanje producentov in eksporterjev konoplje. Prišlo je k posvetovanju okoli sto interesentov. Govorili so o uzansah za trgovino s konopljo. Zastopnik zbornice je govoril o stališču jugoslovanske konopljne trgovine na inozemskih trgih. Nevarnost tekmovanja je posebno velika od strani Rusije in Italije. Obramba je mogoča samo s kvaliteto produkcije. Zbornica je pred kratkim že določila standardiziranje jugoslovanskega blaga v zvezi s producenti in eksporterji. K temu morajo priti sedaj primerne uzanse. Sprejet je bil od Zbornice predložen uzanski osnutek. Sprejeti so bili še drugi predlogi, mereči na večjo konkurenčno zmoglost naše konoplje na inozemskih trgih.

nilnem davku Din 69,773.292; skupaj Din 305,122.569.

Od celokupne vsote odpada na Slovenijo (površje finančne direkcije v Ljubljani) 7%.

Knjigovodski učni tečaj za mariborsko okolico.

Na prošnji Sreskega gremija trgovcev v Mariboru je zbornični zavod za pospeševanje obrti priredil za mariborsko okolico poseben trgovski knjigovodski tečaj, ki je bil odprt dne 4. VI. in zaključen dne 16. VI. ter je obsegal 36 učnih ur. Poučeval je g. profesor Struna v prostorih trgovske akademije običajno in na željo udeležencev tudi še ameriansko knjigovodstvo združeno s kalkulacijo in trgovskim spisjem. Med tečajem sta predavala po 2 učni uri zbornični konzulent g. Žagar o davčnih predpisih in profesor Rutar o trgovskih družbah in zadrukah. Udeležencev je bilo priglasičenih 28, od teh 18 samostojnih podjetnikov, ki so prihajali deloma iz daljnje okolice kakor iz Sv. Martina pri Vurbergu, Framu, Močne, Ruš, Vuhreda, Brezna ob Dravi, Selnice, Nebove, Sv. Jurija o. P. in celo iz Novega mesta. Starosti so bili udeleženci zelo različni: najstarejši 47, najmlajši 16 let. Najmarljivejše so obiskovale pouk ženske udeleženke, katerih je bilo 9. Uspeh tečaja je zadovoljil tako prireditelja kakor udeležence. Obrtno-zadružni nadzornik g. Založnik, ki je prireditev nadzoroval, je ob zaključ-

ku izrekel posebno zahvalo zborničnemu obrtno-pospeševalnemu zavodu, ki je bil zastopan po zborničnem članu g. Osetu, za naklonjenost in Sreskemu gremiju trgovcev za trud in agilnost, ki jo je razvijal v tej stvari gremijalni načelnik g. Kostanješek, častital strokovnemu učitelju, da je mogel vkljub pičlo odmerjenemu času in neugodnim vremenskim in prometnim prilikam doseči tako lep uspeh, udeležence tečaja pa je pozival, da pridobljeno znanje pridno izkoriščajo v praksi in se v vseh primerih dvomov vračajo k svojemu učitelju, ki jim je na razpolago za vsako nadaljnje navodilo. Tako po zaslugi države, javnih korporacij in krajevnih činiteljev sicer v počasnem tempu, pa vendar z neko stanovitostjo prodira boljša trgovska in obrtna izobrazba tudi v oddaljene dežel-ske kraje.

Maribor nujno potrebuje več sličnih koristnih prireditev. Načelnik g. Kostanješek je ob zaključku tudi napovedal, da se gremij nikakor ne bo zadovoljil s tem tečajem, ampak še letos začel s pripravljanjem novega in po potrebi tudi nadaljevalnega knjigovodskega tečaja.

Glasovanje v davčnih odborih.

Na vprašanje, kako je urejeno vprašanje glasovanja v davčnih odborih, pojasnjam, da je bilo glasovanje v davčnih odborih preurejeno z zakonom z dne 18. maja 1930, objavljenem v Službenem listu na način, ki postruje dosedanj način glasovanja. Po dosedanjih predpisih je davčni odbor sklepal z večino glasov prisotnih članov in je predsednik glasoval samo, kadar so bili glasovi enako razdeljeni. Če se pri glasovanju ni dosegla absolutna večina glasov, so se prištevali glasovi, ki so za davčnega zavezanca najneugodnejši, naslednjim za davčnega zavezanca ugodnejši glasovom, dokler se ni dosegla absolutna večina. Primer: Zvezanec čisti dohodek je ocenil član A z Din 25.000—, član B z Din 24.000—, član C z Din 22.000— in član D z Din 20.000—. Najbolj neugoden je bil za davčnega zavezanca predlog člana A. Zato se je prišel njegov glas članu B in ker je ostalo tudi po tem prvem prištetju še dvoje ločenih mnenj, torej skupaj tri različne ocene, sta se glasova A in B dodelila glasov C, tako da so za njegovo mnenje (Din 22.000—) trije glasovi, s čimer se je dosegla za oceno Din 22.000— absolutna večina, ki je obveljala. — Po novem zakonu se nadalje sklepa davčni odbor z večino glasov navzočih članov. Toda predsednik nima pravice glasovati samo, kadar so glasovi enako porazdeljeni ali kadar vsaj polovica članov glasuje za eno in isto oceno, am-

pak tudi, kadar polovica članov ne glasuje za eno in isto oceno. V tem primeru se glas, ki je za davčnega zavezanca najneugodnejši, prišteje sledečemu glasov, ki je za davčnega zavezanca povoljniji, in potem odločuje glas predsednika. Ako bi se pa z glasom predsednika ne dobila večina, potem se najneugodnejši glasovi, čeprav je med njimi tudi predsednikov glas, prištejejo sledečemu za davčnega zavezanca povoljnijemu glasov. Primer: A glasuje za oceno Din 25.000—, B za oceno Din 24.000—, C za oceno Din 22.000— in D za oceno Din 20.000—. V tem primeru se prišteje glas A glasov B in se dobila tako za oceno Din 24.000— dva glasova, s čimer je dosegla polovica glasov za oceno Din 24.000—. Ako se tudi predsednik odloči za oceno Din 24.000—, obvelja ocena Din 24.000— in ne kakor po sedanjih predpisih ocena z Din 22.000—. Za primer pa, da bi predsednik ne bil sporazumen z oceno Din 24.000— in bi glasoval za oceno Din 25.000—, še vedno nima ocena Din 25.000— absolutne večine in se glas A in predsednikov glas prištejeta glasov B za oceno Din 24.000—, ki dobi s tem večino in torej obvelja.

Za člane davčnega odbora je radi tega važno, da nastopajo v odboru solidarno in enodušno in da se zjedinijo na eno ceno, še predno se o oceni glasuje, ker pri različnih ocenah obvelja praviloma ocena, ki je za davčnega zavezanca nepovoljna.

CARINSKI AZIJO.

Bolgarska: 1 zlati lev je 27 papirnati levov; Estonka: 1 zlati frank je 0.73 eston. kron; Grčija: 1 zlati drahma je 26.25 pap. drahem; Italija: 1 zlati lira je 3.67 pap. lir; Norveška: 50%; Avstrija: 1 zlati krona je 1.44 šilinga; Portugalska: preračun, koeficient 22; Španija: za mesec maj: 54.49%; Ogrska: 1 zlati krona je 1.16 peng ali 14.500 pap. kron.

Davčna uprava za mesto Ljubljano naznanja v zmislu člena 131 zakona o neposrednih davkih z dne 8. februarja 1926, Uradni list št. 75/26, da je razpored davka na rente za davčno leto 1930 zancem med običajnimi uradnimi urami, to je od 8. do 12. ure in od 16. do 18. ure v času od 26. junija do vstetega 2. julija 1930 pri davčni upravi za mesto v Ljubljani, Vodnikov trg št. 5/II., soba št. 10. Vsi davčni zavezanci pa bodo o ugotovljeni davčni osnovi in o odmerjenem davku še posebej obveščeni s plačilnimi nalogi. Proti višini davčne osnove in odmerjenju davka se davčni zavezanec lahko pritoži v roku 30 dni od dneva prejema dotičnega plačilnega naloga.

Priporoča
svoje izvrstne izdelke

Člajte in razširjajte
»TRGOVSKI LIST«

GOSPODARSKI KONGRES V BEOGRADU.

Dne 6. in 7. septembra t. l. se vrši v Beogradu običajni izvozniki kongres, na katerem se bodo razpravljala sledeča gospodarska vprašanja: 1. Ugotovitev količine naših produktov, katere bode-mo v dobi od 1. septembra 1930 do 31. avgusta 1931 predvidoma izvozili in kaj naj se podvzame, da se ta izvoz doseže; 2. Pregled naše izvozne trgovine v pretekli izvozni dobi (od 1. septembra 1929 do 31. avgusta 1930); 3. Prizadevanje v minuli izvozniki dobi za pospeševanje našega poljedelstva; 4. Izenačenje julijanskega in gregorijanskega kalendarja; 5. Banovinske in občinske davščine. Dnevni red se utegne še dopolniti, ako se bo pokazala potreba.

* * *

ZA UVOZNIKE BLAGA IZ ŠPANIJE.

Španski konzulat v Splitu je v posebni okrožnici na izvozniki organizacije v naši državi opozoril, naj se za pojasnila o blagu španskega izvora, ki prihaja v poštev za uvoz v našo državo, obračajo na splitski konzulat. V isti okrožnici prosi španski konzulat v Splitu naše uvoznike, ki izvažajo naše izdelke v Španijo, da mu pošiljajo poleg obvestila o blagu, katero nameravajo izvoziti, tudi vzorce tega blaga.

* * *

INDUSTRIJA CEMENTA V JUGOSLAVIJI.

Po najnovejših podatkih ministrstva za trgovino in industrijo je v svetovni trgovini s cementom Jugoslavija na šestem mestu; pred njo so Belgija, Nemčija, Anglija, Francija in Danska. V Dalmaciji obratuje pet tovarn, dve sta v delu, v hrvaški Slavoniji obratujejo tri, v Srbiji dve, v Sloveniji šest tovarn manjšega obsega. V Bosni je cementnega materiala dosti, v številnih nahajališčih, a se najdišča še ne izkoriščajo. Enako je v Črni gori. Največji del izvoza gre v Egipt, Grčijo, Albanijo, Italijo, na Kanarske otoke, v Maroko, Singapur (Zadnja Indija), Tripolitani-jo, Sirijo, Turčijo in v Chile. Glede težkoč, ki jih ima eksport našega cementa v Egipt, smo že opetovano pisali. Na novo si je priboril naš cement prodajne trge v Avstriji, Holandski, Guyani (severna obala Južne Amerike), v Indokini, francoskem Kongu, v Holandiji in v Tuneziji.

* * *

PEROTNINA NA ZAGREBSKEM TRGU — TRIJE VAGONI V ENEM DNEVU.

Sredo pred Sv. Rešnjim Telesom so prodali na zagrebškem trgu nič manj kot tri vagone perotnine, kar je toliko kot 12.000 kosov. Mislili so, da se bo mogla komaj polovica prodati, a so prodali do 11. ure že vse. Veliko je k nakupu pripomogla cena in vročina. Dobre in lepe piščance si dobil že po 25 dinarjev par, za 35 do 40 dinarjev si dobil že krasne eksemplare. In pri tem je bila vsa perotnina izborne kakovosti. Napram lanskemu letu je bil dovoz na trg za eno tretjino večji, iz česar bi se dalo sklepati na enako pomnožitev perotnine. Cene so letos za 12 do 18 odstotkov nižje kot lanske. Ker morajo po mnenju strokovnjakov cene mesa, ki so v zadnjem času že padle, še nadalje pasti, se more računati tudi na zopetni padec cen perotnini.

* * *

PRIDELEK OGRSKE.

Izgledi letine na Ogrskem v tekočem letu so takole ocenjeni: pšenica dobro, srednje; rž srednje; ječmen dobro, srednje; oves srednje; krompir, sladkorna pesa in sočivje dobro. Vinogradi se pa razvijajo nekoliko počasneje, ker je bilo vreme v maju hladno. Toča je le malo škodovala.

Ponudbe, poupraševanja

Zastopnika za droge kemikalije in kolonijalno blago išče tvrdka Alfred Paul Oesterreicher, Dunaj. Potniki, ki bi mogli prevzeti poleg kake druge tvrdke tudi imenovano, naj ji pošljejo svoje ponudbe neposredno.

Po svetu

Predpise za izvoz vina in sadja je na vlogo poljedelskega ministrstva izdalo prometno ministrstvo; predpise je dobiti pri pristojnih mestih.

Za novo sladkorno tovarno v Ajvatovu pri Skoplju bodo prispeli stroji iz Češkoslovaške in Nemčije te dni, deloma na reparacijski račun.

Tovarna tanina in račun žaga v Našicah d. d. je imela v preteklem letu 4.080.000 Din čistega dobička ob osnovni glavnici 20 milj. Din.

Predor Ivan-Planina je dogotovljen in je bil prevzet od pristojne komisije. V juliju bo izročen rednemu prometu.

V Dubrovnik je prispel Talbot, lastnik velike angleške avtomobilne tovarne. Pravi, da se hoče informirati glede zgradbe avtomobilne tovarne v dalmatinskem Primorju.

O diskontnem znižanju v Newyorku in Berlinu glej poseben članek.

V nemški industriji kravati se je izvršila med največjimi tvrdkami fuzija, ki je prva te vrste v večjem obsegu.

Anaconda Copper Mining Co. je mogla vsled lanskih visokih cen bakra dvigniti od 1. 1928 na 1. 1929 čisti dobiček od 24.2 na 69.1 milj. dolarjev. Letošnji čisti dobiček pač ne bo tako velik.

Rusija se pogaja s Kubo o nakupu zopetnih 150.000 ton sladkorja. Letos je v Rusiji obdelanih s sladkorno peso 1.110.000 hektarov, to je 106.3% one površine, ki je predvidena v petletnem načrtu.

Češkoslovaška si hoče nabaviti morsko trgovsko brodogradnjo za promet s prekomorskimi deželami in vodi tozadevna pogajanja s Hapago in s Severonemskim Lloydom.

Pogajanja o velikem avstrijskem posojilu se vršijo te dni v Londonu; morda bo prišlo posojilo v podpisovanje že v prvih dneh julija.

Več novih avtobusnih zvez se bode otvorilo iz Splita ven, tako Split—Makarska—Podgora—Ljubuški, Split—Mostar, Split—Travnik, Split—Novi grad itd. Za prvo progo je koncesija že izdana.

Brezposelnih v U. S. A. je sedaj okoli 3.600.000. Če samo to dejstvo nam nekoliko razloži ameriško carinsko novo-

velo. Hranilnih vlog v Avstriji je ca 2500 milj. šilingov, od teh 1800 milj. šilingov pri večjih denarnih zavodih. V prvi letošnji polovici so vloge narasle za ca 300 milj. šilingov.

Za jugoslov. tovarne vagonov je dovolilo finančno ministrstvo izredni kredit 70 milijonov dinarjev, da se prepreči nadaljnje omejitve obratovanja.

Vse sladkorne tovarne v Jugoslaviji bodo v najkrajšem času inšpicirane; inšpekcija se bo pričela pri sladkornih tovarnah v Beogradu, Čupriji in Velikem Bečkereku.

V Nikšiću bodo zgradili novo pivovarno. Stroje bodo nabavili deloma v Češkoslovaški, deloma na reparacijski račun v Nemčiji. Zastopana bo v prvi vrsti domača glavnica.

Industrija koles v Avstriji je dobro zaposlena; eksport se je obdržal na prejšnji višini, domača prodaja je pa zelo narasla.

V zadnjem času v Avstrijo uvoženo žito hoče vlada naknadno obtežiti z višjo carino.

Konferenca o opiju in drogah se vrši v Beogradu 27. t. m. Dnevni red navaja precejšnje število točk.

Podatke o produkciji pergamenta in nadomestnih predmetov zahteva Zavod za pospeševanje zunanje trgovine v okrožnici, ki jo je razposlal domačim tovarnam papirja.

Tvorba kvotnega sindikata avstrijske kovinske industrije je že toliko napredovala, da se smatrati dogovor za zamenjen. S tem se bo končal boj, ki je divjal skozi celih osem let in ki je avstrijski kovinski industriji seveda zelo škodoval.

Elektrifikacija Poljske, kjer so bili Harrimanovi načrti odklonjeni, bo izvedla najbrž skupina, za katero stoji Blairova banka.

Peseta in petrolej.

Ker je tečaj pesete tudi za izvoz Jugoslavije velikega pomena, ponatisujemo članek, ki je izšel pred par dnevi v »Münchner Neueste Nachrichten«.

Novi padec pesete nas spominja na slabost pesete za časa vojske med Španijo in USA leta 1898. Razlagamo si ga iz vsakoletnega pojemanja poljedelskega španskega eksporta v mesecih junij—september; ta eksport je letos vsled francoskih zaporovnih odredb proti španskim vinom posebno majhen. Dalje pustijo španski eksporterji svoj izkupiček večkrat v inozemstvu. V teh dneh so se izvršile tudi priprave za prelevitev peset v devize, ki morajo plačati na koncu junija obresti in dividende inozemstvu. V koliko so se slednjič vršile oddaje peset za devize v svrhu podpisovanja mednarodnega Nemškega posojila 1930, se ne more ugotoviti, ker se je podpis moral izvršiti indirektno.

Če se zmeraj nanovo javlja vest, da sta Standard Oil in Royal Dutch stalna velika oddajalca peset, da vršita v smislu svojih petrolejskih prodajnih želja pritisk na Španijo, bi bil tak pritisk razumljiv prav v teh dneh, ker mora do konca junija španski petrolejski monopol svojo pogodbo z Rusijo o dobavi petroleja ali podaljšati ali pa odpovedati. A španski petrolejski monopol nima svojih dobavnih in udeležbenih interesov samo v obeh imenovanih trustih, temveč tudi v Rumuniji in pri neki severoameriški družbi, ki bo gradila

za španski monopol rafinerijo v Barceloni.

Španski finančni minister ni nič kaj navdušen za brambo monopola v dobro sovjetski strani, pač pa ima španska Kreditna banka močne interese na podaljšanju pogodbe z Rusijo. Če bi ti interesi izginili, bi proti proučevanju severoameriških trustnih predlogov španskemu monopolu ne bilo nobenega resnega razloga več. Sliši se, da sta imenovana trusta pripravljena dati španski državi odškodnino dveh milijard peset, če izstopi iz monopola in če ona dva izvedeta svojo udeležbo v monopolu, hkrati pa tudi, da naj nameravajo zvišanje glavnice petrolejskega monopola tvori pot za udeležbo Amerikancev. Petrolejska trusta hočeta za zopetno pridobitev Španije zato toliko žrtvovati, da izbijeta tla monopolnim željam drugih držav, v kolikor se hočejo te sklicevati na španski vzorec in španske uspehe. Odškodnina dveh milijard peset more tvoriti devizni sklad za novo oporo pesete.

Ilustracija

useh vrst eno- in večbarvne

Jugografika

Ljubljana, Sv. Petra nasip 23

Industrializacija Francije.

Slika hrupnega razvoja francoske industrije, odkrita nam po statistiki, mika fantazijo do spekulativnega razmišljanja o bodočnosti Francije. Paralele se nam vsiljujejo, bodisi v primerjanju z Nemčijo prvih let, bodisi glede na razvoj U. S. A. Seveda se po obsegu francoske industrije ne more meriti z ameriško, a industrializacija Francije bo v okoliščinah, v katerih se danes vrši, morda bolj vplivala na gospodarske in politične stike evropskih držav kot velika premoč ameriške produkcije, in tudi paralela z Nemčijo je zelo poučna.

Dočim je razmah ameriške industrije v prvi vrsti posledica dvigajoče se konsumne moči domačega trga in je tudi Nemčija vsled hitro naraslega prebivalstva in bogastva dobila v domovini sami temelj za večjo in sigurno prodajo, dočim sta imeli torej ti dve deželi čas, da sta iskali za svojo zdravo rastočo industrijo trge tudi v inozemstvu, raste francoska industrija v zraku cvetličnjaka. Od številčnega prirastka prebivalstva v Franciji ni govora, premožnejše francosko meščanstvo — razen prav majhne vrhne plasti — in kmečko prebivalstvo Francije ni noben pripraven temelj za večjo domačo prodajo. Poznamo že nenavadno skromnost in prirojeni varčevalni čut Francoza; od njega razvoj industrije nima dosti pričakovati. Mezde in plače v Franciji so še zmeraj prav nizke in s tem vred tudi nakupna moč delavcev in nastavljenec. Le toliko časa se bo moglo doma nekoliko več prodati, dokler bo mogla francoska industrija zmanjšati dosednji uvoz inozemskih industrijskih izdelkov. Ko bo pa ta meja dosežena, bo dvig domačih prodajnih možnosti naletel na največje težkoče, in francoska industrija se bo morala takoj preleviti v eksportno. To se pri nekaterih industrijskih izdelkih godi že sedaj. Prav nove industrijske panoge, n. pr. kemična industrija, morajo iskati inozemskih trgov, dočim se pred par leti niso mogle kriti domače porabe. Industrija Amerike, Anglije in Nemčije v bodoče na francosko konkurenco ne bo zadevala samo v Franciji, temveč v rastoči meri tudi na svetovnem trgu.

Pri presojanju bodočih izgledov francoskega industrijskega razvoja moramo pomisliti, da razpolaga Francija z ogromno, še skoraj nič razvito kolonialno državo, ki nudi s svojimi neizmernimi zakladi velike možnosti. Sodeč po dosedanjem postopanju Francozov bodo ostale njih kolonije še za dolgo dobo

skoraj izključna domena francoske industrije. Spomnimo se na predvojne dogodke v Maroku. Pomisliti moramo tudi na nizke nabavne stroške francoske industrije. Tu notri je nevarnost za eksportne industrije gori imenovanih in drugih držav. Nizki življenski standard francoskega delavca in nastavljenca bo največji konkurent tujim industrijam.

MEDNARODNA KRIZA V SUROVINAH IN ALUMINIJ.

O krizi na trgu bakra, cina itd. poročamo opetovano. Sicer je zadela kriza najrazličnejše surovine, a na trgu kovin je bila najbolj izrazita. Le mimo aluminija je šla kriza brez sledu. Zadnje znižanje evropskega aluminijevega kartela datira od majnika leta 1928; znašalo je deset funtov na še danes veljavno ceno 95 funtov. Od tedaj naprej se je pocenil cin za 41 odstotkov, cink za 36, elektrolitni baker za 13 odstotkov — v zadnjih dneh še več —, in še ni videti konca tega gibanja na baisse. V krogih aluminijevih interesentov so si zato stavili vprašanje, če ne bi kazalo znižati tudi cene aluminija. Na zadnji konferenci evropskega aluminijevega kartela v Lütichu so pa sklenili vztrajati pri sedanji ceni, češ da bi se tudi pri nižji ceni aluminij ne mogel ceneje prodajati kot se sedaj. Spričo dalekosežne koncentracije produkcije aluminija pri maloštevilnih velikih skupinah obdržanje sedanjih cen pač ni bogve kako težko, tudi če bi bil statistični položaj neugoden. Dvomiti je pa, kakor pravi vodilni nemški rudarski list, če je ta politika producentov pravilna, tembolj, ker je na ta način prodaja aluminija v ojačeni izmeri izpostavljena konkurenci drugih kovin. Svetovna produkcija in svetovna poraba aluminija v zadnjih letih je bila sledeča:

	Svet. produk.	Svet. poraba
	ton	ton
1923	138.000	138.000
1924	169.000	169.000
1925	187.000	183.000
1926	202.000	187.000
1927	205.000	181.000
1928	227.000	236.000
1929	270.000	še ni štev.

Kakor vidimo, sta se v letih 1923 in 1924 produkcija in poraba krili, nato je bila produkcija večja, včasih več, včasih manj, pred dvema letoma je bila pa manjša kot poraba in so morali poseči po zalogah iz prejšnjih let.

RASTOČI INSOLVENČNI VAL V U. S. A.

V informiranih gospodarskih krogih v New Yorku se sliši, da so dosegle zgube ameriških bank po konjunktornem padcu, povzročenem po insolventnosti številnih dolžnikov, rekordno višino. Mislijo, da bodo te zgube vplivale na rezultate letošnjega dobička ameriških bank. V zadnjem času se javlja v Zedinjenih državah kot zmeraj v dobah gospodarske depresije večje naraščanje insolvenč. V prvih petih mesecih tekočega leta je prišlo v U. S. A. v konkurz 11.745 tvrdk, v istih mesecih preteklega leta 10.405. Dolgovi teh bankrotnih podjetij so znašali lani 200.8 milijonov dolarjev, letos 273.9 milijonov. Značilno za ostrino gospodarske krize v Ameriki je dejstvo, da so pri bankrotih tekočega leta večja podjetja bolj udeležena kot v preteklih letih. Povprečni dolg bankrota v prvih petih mesecih lanskega leta je znašal 19.300 dolarjev, letos pa 23.300 dolarjev, je narasel torej za več kot 20 odstotkov.

SVETOVNA PRODUKCIJA PAPIRJA.

Naravnost presenetljivo je naraščanje papirne produkcije po vsem svetu, zlasti v letih po svetovni vojni. Leta 1928 je znašala svetovna produkcija papirja nad 20 milijonov ton. Samo štiri dežele imajo produkcijo 1 milijona ton, a med temi ena kar 10 milijonov ton ali 50 odstotkov vse svetovne produkcije. To so U. S. A., Velika razdalja za U. S. A. pride Kanada z 2-5 milijoni ton, nato Nemčija z 2 in Anglija z 1-5 milijona ton. Japonska producira ca. pol milijona ton. Vsled svojega velikega izvoznega previška ima na svetovnem trgu razmeroma veliko vlogo tudi švedska in finska papirna industrija. V izvozu se produkcija Zedinjenih držav ne čuti tako zelo, ker se tam večina papirja porabi doma; največ izvažata Kanada, za njo Nemčija. Od pričetka tekočega stoletja dalje se je svetovna produkcija papirja početrila. Tempo dviga je po vojni vedno hitrejši. Še leta 1920 je znašala svetovna produkcija samo 12 milijonov ton, v par letih bo še enkrat tolika.

TEŽKOČE IN FUZIJE V ITALIJANSKEM LADJEDELNIŠTVU.

Stabilimento Tecnico Triestino izkazuje v bilanci za preteklo leto zgubo 42.4 milj. lir, Cantieri Navale Triestino pa 44.2 milj. lir! Zato sta obe podjetji sklenili fuzijo in sta pritegnili še Cantieri San Roco. Skupno ime novega podjetja se glasi: Cantieri Riuniti dell'Adriatico Monfalcone-Trieste-Venezia. Po izvršeni reviziji skupne glavnice teh družb cenijo glavnico na 75 milij. lir. Z izdajo 750.000 delnic po 100 lir bodo glavnico zvišali na 150 milj. lir.

POLJSKA NOČE PODPISATI — SLABO ZA SVETOVNO TRGOVINO.

Od Zveze narodov v dolgoletnih težkih pogajanjih izdelani dogovor o odpravi izvoznih in uvoznih prepovedi se more smatrati sedaj kot končnoveljavno pokopan. Da se Češkoslovaški in Poljski ratifikacija olajša, so podaljšali končni rok podpisa do 20. t. m. Dan pred potekom roka je pa dobilo tajništvo Zveze narodov dopis od Poljske, da dogovora ne more ratificirati. Ker je Češkoslovaška stavila stavila pogoj, da je njen podpis odvisen od podpisa Poljske, je z dopisom Poljske podpis Češkoslovaške onemogočen in je padla v vodo ratifikacija enajstih kontraktualnih držav, med katerimi se nahajajo vse važne države Srednje Evrope. Neki list imenuje postopanje Poljakov katastrofo za svetovno trgovino.

FORD BO DELOMA POČIVAL.

V newyorških borznih krogih se govori, da bo Ford Motor Comp. ustavila delo v svojih avtomobilnih tovarnah v Detroitu, ki zaposlujejo nad 100.000 delavcev, in sicer v zadnjih dveh tednih meseca julija. Evropske montažne delavnice te družbe bodo prav tako v zadnjih dveh julijskih tednih delo popolnoma ustavile ali pa bodo delale le s skrajšanim časom.

Razno

Novi trgovinski minister v Avstriji. Avstrijski zvezni predsednik je imenoval podpredsednika zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Gradcu gospoda dr. Friderika Schusterja za trgovskega ministra.

Odvetniška pisarna v Milanu. Dr. Vesel je otvoril v Milanu odvetniško pisarno in se priporoča interesentom, ki potrebujejo intervencije v Milanu pri sodiščih, oblastvih ali v katerikoli drugih kupčijskih zadevah. Naslov pisarne je: Avv. Giorgio Vesel, Milano, Piazza Ss. Pietro e Lino 4.

Standardiziranje izvoza jaje na Rumunskem. Z zakonom z dne 15. maja t. l. so se za izvoz jaje iz Rumunije uveljavila posebna določila. Po zakonu se delijo za izvoz namenjena jajca v standardizirana in nestandardizirana. Za standardizirana se označujejo ona jajca, ki so sortirana, zapakovana in markirana in ki se izvažajo potom narodnega eksportnega zavoda po določenih navedenega zakona. Za markiranje jaje, katero izvršuje krajevni urad za markiranje, plačujejo izvozniki pristojbino po 0-10 lej za komad. Nadalje predvideva zakon pobiranje izvozniške takse za obe vrsti jaje in določa, da sme biti taksa za nestandardizirana jajca štirikrat višja nego za standardizirana. Ako se standardizirana jajca oproste izvozne takse, plačajo nestandardizirana najmanj 1 lej za komad. Nadalje določa zakon izdatne kazni za prestopke, napačne deklaracije itd. Iz kazni dotedajoči prejemki se porabijo izključno za namene narodnega eksportnega zavoda. Datum uveljavitelja zakona se določi s posebno ministrsko naredbo.

Razširitev Mednarodne zveze surovega jelka. Mednarodna zveza surovega jelka je morala pri izvedbi svojih kartelnih načrtov vsled mnogih izvenkartelnikov premagati zmeraj velike težkoče. Zmeraj bolj se je videlo, da more ozdravljenje evropskega trga — s stališča kartela namreč — nastopiti le tedaj, če je kartel strnjen. Zato so se z glavnimi izven kartela stoječimi državami, tako z Anglijo, s Švico in s Holandsko pričela pogajanja, ki so najprvo pri Angležih in sedaj tudi pri Švicarjih dovedla do zadovoljivega zaključka. V Veliki Britaniji so se zavezali vodilni petnajsteri veletrgovci, v Švici pa vsi, da se bodo držali teritorialnega dogovora, da pri izvenkartelnikih ne bodo nič kupovali in da ne bodo prodajali pod oficelnimi minimalnimi cenami. V bližnjih dneh bo pristopila najbrž tudi Holandija.

Ameriška avtomobilna industrija v dobi krize. Od srede preteklega leta dalje ugotovljeno konjunktorno padanje v U. S. A. se javlja posebno ostro v razvoju avtomobilne industrije. Avtomobilna produkcija prvih osmih mesecev preteklega leta 1929. je bila za skoraj 40 odstotkov večja kot produkcija v istih mesecih leta 1928. V naslednjih osmih mesecih, torej sept. 1929 do apr. 1930, je bila pa za 25 odstotkov ali za več kot 800.000 avtomobilov manjša kot leto prej. Ta padec ni samo posledica manjše domače prodaje, temveč ima svoj vzrok tudi v manjšem eksportu v inozemstvo. V prvem letošnjem četrtletju je dosegel izvoz avtomobilov samo polovico lanskega eksporta, pri General Motors je pa padel letošnji izvoz napram lanskemu za 60 odstotkov.

Zaščita demantne industrije. Splošno neugodni gospodarski položaj in stalno naraščanje produkcije sta pretresla tudi demantni trg. Najprvo se je izvršilo padanje cen samo v cenejših vrstah, ki je pa polagoma prešlo tudi na večje in dražje kamne. Južnoafriška vlada ima zato namen, da bo pustila prodajati produkcijo demantnih nahajališč samo potom obstoječega sindikata, pri čemer bodo cene trdno fiksirane. Na severu reke Oranje so dobili pravkar velika nova nahajališča demantov, ki jih hočejo prav tako kot druga centralno vrednotiti. — O demantni krizi in o ustavitvi dela v belgijskih in holandskih brusilnicah (Antwerp in Amsterdam) je »Trg. list« opetovano poročal.

Ogrski načrt zakona o žitu. Ogrska vlada je te dni predložila parlamentu načrt zakona o žitu, katerega je že ope-
tovano napovedala. Načrt naj uredi
vprašanje prodaje pšenice in rži. Po
načrtu se pšenica in rž pomešana ne
bo smela prodajati, ako se na vsaki
kvintal ne bo izdal bon za tri penge.
Uvažati se bodo smela v zrnu ali zmlata
samo ona žita, ki bodo opremljena s
posebnim bonom. Vsote, ki se dobijo iz
izkupila bonov, se porabijo za osnova-
nje fonda za izboljšanje poljedelstva.
Končno naj bi se po tem zakonskem na-
črtu prepovedale borzne terminske
kupčije in naj bi dobila vlada pravico,
da določa ceno za kruh.

Borza dela v Mariboru. Od 15. do 21.
junija je pri borzi dela v Mariboru
iskalo dela 78 moških in 27 ženskih,
tedaj 102 osebi. 91 službenih mest je
bilo prostih, delo je dobilo 72 oseb in
sicer 44 moških in 28 ženskih, odpoto-
valo jih ni nič, pač pa jih je 34 odpadlo;
koncem tedna pa jih je še 592 ostalo v
evidenci. Od 1. januarja do 21. junija
pa je dela iskalo 2592 moških in 1283
ženskih oseb; 2850 službenih mest je
bilo prostih; delo je dobilo 1037 moških
in 890 ženskih oseb, odpotovalo jih je
259, odpadlo pa 1097.

Pri borzi dela v Mariboru dobijo delo:
1 majar, 33 hlapcev (konjarjev in volar-
jev), 8 pastirjev, 9 poljskih delavcev,
1 žagar za vodno žago, 1 pečar, 1 izde-
lovalec opeke, 1 kamnosek, 1 železo-
liivar, 1 klepar, 1 mizar, 3 sodarji, 1
usnjarski pomočnik, 1 čevljar, 1 tekstil-
ni mojster, 4 črkoslikarji, 1 steklar, 1
mlinar, 3 presvečevalci jaje, 4 gramozni
delavci, 25 pomožnih delavcev za re-
gulacijo Mure, 4 delavci za izdelovanje
dog, 1 gosposki sluga, več vajencev
(ključavničarske, kleparske, mizarske,
sodarske, usnjarske, tapetniške, kroja-
ške, čevljarke, pekovske, mlinarske,
slikarske obrti ter trgovske stroke), ka-
kor tudi 8 kuharic, 20 služkinj k finan-
cam, 10 kmečkih dekel, 2 postrežnici,
3 vzgojiteljice, 1 blagajničarka, 4 na-
takarice, 1 hotelska sobarica, 1 perfekt-
na hotelska kuharica, 1 delavka, 6 polj-
skih delavk in 2 šiviljski vajenki.

MEDNARODNA MENICA.

Te dni je bila zaključena v Zenevi
prva mednarodna konferenca, katero
je sklicalo Društvo narodov, da se uredi
enotno menično in čekovno pravo. Do-
čim se je razprava o čekovnem pravu
odložila, se je glede meničnega prava
dosegel sporazum v obliki treh kon-
vencij. Od teh se tiče prva izenačenega
meničnega postopka, druga določa, ka-
tero državno menično pravo se upora-
bi za menice v mednarodnem prometu,
tretje pa vsebuje dogovor, da veljajo
menice v mednarodnem prometu ne
glede na to, ali so izpolnjeni gotovi
pogoji za veljavnost menice v davčnem
oziru. Čeprav glede meničnega prava
ni bilo mogoče doseči sporazuma v pol-
nem obsegu, vendar bodo že navedene
konvencije veliko pripomogle, da se bo
vsaj v najvažnejših ozirih izenačilo
menično pravo v posameznih državah.

Ljubljanska borza

Tečaj 17. junija 1930.	Pro- ševanje Din	Ponudb- Din
DEVIZA:		
Amsterdam 1 h. gold.	—	22:74
Berlin 1 M.	14:48	13:51
Bruselj 1 belga.	—	7:8932
Budimpešta 1 pengő.	—	9:8987
Curich 100 fr.	1094:40	1097:40
Dunaj 1 šilling.	7:9686	7:9874
London 1 funt.	—	274:91
Newyork 1 dolar.	56:375	56:575
Pariz 100 fr.	—	222:14
Praga 100 kron.	167:39	168:19
Trst 100 lir.	295:28	297:28

Irzna poročila

Tržne cene v Ljubljani, dne 16. ju-
nija 1930. **Govedina:** V mesnicah po
mestu: I. vrste 22 Din, II. vrste 20. Na
trgu: 1 kg govejega mesa I. 18—20 Din,
II. 16—18, III. 12—16, jezika 17—20,
vampov 8—10, pljuč 6—8, jeter 16—20,
ledic 18—24, možganov 20—25, loja 5
do 12. **Teletina:** 1 kg telečjega mesa I.
24—25 Din, II. 20—22, jeter 25—30,
pljuč 20—22. **Svinjina:** 1 kg prašičeve-
ga mesa I. 25 Din, II. 22—24, pljuč 10,
jeter 15—20, ledic 25—30, glave 8—10,
parkljev 6, slanina trebušne 19, ribe in
sala 23, mešane 20—21, na debelo 21,
masti 24—25, šunke (gnjati) 30, preka-
jenega mesa I. 30, II. 25—28, prekaje-
nih parkljev 8—10, glave 10—12, jezi-
ka 30. **Drobnica:** 1 kg koštrunovega 14
do 15 Din, jagnjetine 18—20, kozličje-
vine 25. **Konjsko meso:** 1 kg konjskega
mesa I. 10 Din, II. 8. **Klobase:** 1 kg
krakovskih 42 Din, debrecinskih 42,
brenovk 30—34, safalad 30—34, poseb-
nih 34, tlačenk 24, svežih kranjskih 25,
pol prekajenih 32—35, suhih kranjskih
50, prekajene slanina 24—25. **Perutni-
na:** Piščanec majhen 15—20 Din, večji
25—30, kokoš 30—40, petelin 25—35,
raca 30—35, domači zajec manjši 8—15,
večji 20—25. **Ribe:** 1 kg karpa 25 do
30 Din, ščuke 30—35, postrvi živih 80,
mrtvih 60, klina 20, mreže 15—20, pe-
čenke 10—15. **Mleko, maslo, jajca, sir:**
1 liter mleka 2:50—3 Din, 1 kg surove-
ga masla 35—40, čajnega 44—52, masla
40—44, bohinskega sira 30—32, sirčka
8—10, eno jajce 0:75—1. **Pijače:** 1 liter
starega vina 18—22 Din, novega 14 do
18, 1 čaša piva 3—3:50, 1 vrček piva
4:50—5, 1 steklenica 5:50—6. — **Kruh:**
1 kg belega 5 Din, črnega 4:50, ržene-
ga 4:50. **Sadje:** 1 kg hrušk III. 8 Din,
ena oranža 2—3, ena limona 0:75—1,
1 kg rožičev 8, fig 10, mandeljnov 48,
orehov 16, luščenih orehov 48, črešenj
5—12, suhih češpelj 14, hrušk 10, bre-
skav 40. **Špecerijsko blago:** 1 kg kave
Portoriko 80—84 Din, Santos 52—54,
Rio 36—40, pražene kave I. 100—110,
II. 80—90, III. 66—70, krist. bel. slad-
korja 13, sladkorja v kockah 14, kavne
primesi 18, riža I. 10, II. 8, 1 liter na-
miznega olja 18, jedilnega 17, vinskega
kisa 4:50, navadnega kisa 2:50, 1 kg

solj morske debele 2:50, drobne 2:75,
celega popra 70, mletega 72, paprike
III. vrste 32, sladke paprike po kako-
vosti 46, 1 liter petroleja 7:50, 1 kg te-
stenin I. 10, II. 9, pralnega luga 3:75,
čaja 80. **Mlevski izdelki:** 1 kg moke
št 0 na debelo 410—425, na drobno 4:50
Din, št. 2 355—375, 4:25, št. 4 320—330,
4', št. 6 280, 3:50, kaše 5—6, ješpre-
nja 8, ješprenjčka 10—12, otrobov 1:75
do 2, koruzne moke 3:50, koruznega
zdroba 4—4:50, pšeničnega zdroba 5—6,
ajdove moke I. 6—8, II. 6, ržene moke
4 Din. **Žito:** q pšenice 255—260 Din,
rži 200—210, ječmena 200—210, ovs
195—220, prosa 200—210, koruze 150
do 160, ajde 200—220, fižola ribničana
330, prepelčarja 410, 1 kg graha 8—10,
leče 8—10. **Kurivo:** 1 tona premoga
430 Din, kubični meter trdih drv 180,
mehkih 90. **Krma:** q sladkega sena 75
Din, polsladkega 60, kislega 50, slame
50—60. **Zelenjave in gobe:** 1 kg glav-
nate solate 2:50—3 Din, štruncate 2, aj-
serice 2—4, zgodnjega zelja 4—6, kisle-
ga zelja 3:50, ohrovt 4—6, karfiol 9
do 10, špargljev 18—20, kolerab 4—5,
kolerab podzemljic 1, špinache 3—4, pa-
radižnikov 10—12, kumar 10—12, buč
10—12, graha v stročju 4—5, 1 liter lu-
ščenega graha 10—12, 1 kg fižola v
stročju 8—12, čebule nove 4—5, česna
novega 15, krompirja 0:50—0:75, nove-
ga 4, kisle repe 2:50—3, jurčkov 16, ko-
renja 2—4, peteršilja 3—4, zelenjave za
juho 3—4, ena artičoka 1—2.

**Mariborski tedenski trg, dne 21. ju-
nija 1930.** Slaninarji so pripeljali na 26
vovoh 42 zaklanih svinj in 3 teleta,
kmetje pa 5 s krompirjem in čebulo in
15 s črešnjami naloženih voz. Kmetice
pa so prinesle kakih 400 komadov pe-
rutnine na trg. To pot je bilo veliko
popraševanja po perutnini in po sadju.
Cene so v splošnem ostale, pri perut-
nini pa so poskočile, pri sadju in pri
zelenjavi so pa zopet padle.

Perutnine in drugih domačih živali
je bilo okoli 400 komadov. Cene so bile
za piščance Din 15—30, za kokoši 40
do 50, za race in gosi, za mlade 30 do
50, stare pa 60—80, za domače zajce
10—25.

**Krompir, zelenjava, druga živila, sa-
dje, cvetlice.** Cene krompirju Din 2 do
4, grahu v stročju 2—5, fižolu v stročju
8—10, čebuli 2—3, česnu 15, paradiž-
nikom 12 in 14 za kg, karfioli 3—10,
kumarcam 2—5, zeleni papriki 0:50—2
za komad, špargljem 6—8 za šopek,
glavnati solati 1—2 za komad, navadni
solati 1— za kupček, gobam 4—5 za
kupček ozirom 12—16 za kg. **Sadju:**
črešnjam 7—10 za kg, 2—5 za liter,
prvim breskvam 32 za kg, jagodam 8
do 10, ribizlu 4—6, borovnicam 2—3 za
liter.

Lesena in lončena roba se je pro-
dajala po Din 1—75, brezove metle 1:75
do 5, lesene grablje 6—9, vile za seno
12—18, držala 10—14 za komad.

Seno in slama na mariborskem trgu.
V sredo 18. t. m. so kmetje pripeljali
17 voz sena, 9 voz slame, 2 voza stelje,
v soboto 21. t. m. pa 7 voz sena in 4
vozove slame na trg. Cene so bile senu
Din 50—65, stelji 30—35, slami pa 40

do 50 za 100 kg, slami trdi Din 1:50—2
za snop.

Mariborsko sejmsko poročilo. Prigna-
nih je bilo 32 konjev, 20 bikov, 109 vo-
lov, 353 krav in 29 telet; skupaj 543
komadov. Povprečne cene za različne
živalske vrste na sejmu dne 10. junija
1930, so bile sledeče za 1 kg žive teže:
debeli voli Din 8:75—9, poldebeli voli
8:50—8:75, plemenski voli 7:50—7:75,
biki za klanje 7—8:50, klavne krave
debele 8:50—9, plemenske krave 6 do
6:75, krave za klobasarje 4—4:50, molz-
ne krave 7—8, breje krave 7—8, mlada
živina 7—8:50. Prodanih je bilo 266 ko-
madov, od teh za izvoz v Avstrijo 13 ko-
madov. Mesne cene za 1 kg: Volovsko
meso I. Din 18—20, II. 14—16, meso
od bikov, krav telic 10—14, telečje meso
I. 20—25, II. 16—18, svinjsko meso sve-
že 15—28.

Zunanja trgovina Avstrije v prvih pe-
tih letošnjih mesecih izkazuje uvoza
11487 milj. šilingov, izvoza 7848 milj.
šilingov, torej uvozni previšek 3639
milj. šil.; lanski uvozni previšek iste
dobe je znašal 4417 milj. šil.

Dobava-prodaja

Dobave. Gradbeni oddelek Direkcije
državnih železnic v Ljubljani sprejema
do 27. junija t. l. ponudbe glede dobave
10.000 kg bukovega oglja in 10.000 kg
kovaškega plinskega koksa; od 1. julija
t. l. pa glede dobave 45.000 kg negaše-
nega apna ter glede oddaje pleskanja
železniškega mostu čez Dravo. (Pred-
metni pogoji so na vpogled pri istem
oddelku.) — Direkcija državnega rud-
nika Kreka sprejema do 4. julija t. l.
ponudbe glede dobave stekla z žico
(Drahtglas) ter glede dobave 1 cen-
trifugalne sesalke. — Direkcija držav-
nega rudnika Senjski Rudnik (Srbija)
sprejema do 5. julija t. l. ponudbe glede
dobave jeklenih vrvi. — Direkcija drž.
rudnika Velenje sprejema do 7. julija
t. l. ponudbe glede dobave 1000 kg vul-
kan olja in 200 m konopnenih cevi. —
Direkcija državnega rudnika Kakanj
sprejema do 9. julija t. l. ponudbe gle-
de dobave 4 komadov geoloških kom-
pasov. (Predmetni oglasi z natančnej-
šimi podatki so v pisarni Zbornice za
TOI v Ljubljani interesentom na vpog-
led.) — Dne 5. julija t. l. se bo vršila
pri Komandi pomorskega arzenala v
Tivtu pismena licitacija glede dobave
raznega orodja. (Oglas je na vpogled v
pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, po-
goji pa pri omenjeni komandi.) — Dne
8. julija t. l. se bo vršila pri računsko-
ekonomskem oddelku Ministrstva za
zgradbe v Beogradu ofertalna licitacija
glede dobave raznega pohištva za po-
staje. (Oglas je na vpogled v pisarni
Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa
pri istem oddelku.)

Prodaja lesa. Dne 4. julija t. l. se bo
vršila pri Direkciji šum kraljevine Jugo-
slavije v Ljubljani licitacija glede pro-
daje lesa, drv in lubja na panju. (Pred-
metni oglas in pogoji so na vpogled v
pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Najboljši šivalni stroji za obrt
in industrijo so samo

'GRITZNER' in 'ADLER'
pisalni stroji **'URANIA'** in
pletilni stroji **'DUBIED'**

Znižane cene, najlepše opreme edino le pri

JOSIP PETELINC

Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika, ob vodl. Telef. št. 2913.

Veletrgovina

A. Saralon

Ljubljana

priporoča

špecerijsko blago

raznovrstno žganje,
moko in deželne pri-
delke. Raznovrstno
rudninsko vodo

Lasna pražarna za
kavo in mlin za diša-
ve z elektr. obratom
Ceniki na razpolago!

VINOCET
tovarna

vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana

nudi najfinejši in najokusnejši
namizni kis iz pristnega vina.
Tehnično in higijenično
najmoderneje ureje-
na kisarne v Ju-
goslaviji.

Pisarna:

Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadstr.

Zahtevajte ponudbo!

**TISKARNA
MERKUR**

TRG-IND. D. D.

LJUBLJANA

Gregorčičeva
ul. 23. Tel. 2552

se priporoča za naro-
čila vseh trgovskih in
uradnih tiskovin. Tiska
časopise, knjige, bro-
šure, cenike, statute,
tabele, letake i. t. d.
Knjigoveška dela iz-
vršuje v LASTNI
KNJIGOVEZNICI